

קדש - קדושתו למעלה - מקדושתכם.

זו הפסח הוא התחלת הרגלים, משום שבו נולד עם ישראל. הרב קורא לפסח "האביב של העולם" (מאמרי הראיה 'מנו יחיים', עמ' 501), כלומר, תחילת ההופעה האלוהית הגלויה בעולם, לעומת הופעת יד ד' הנסתרת בסודי הטבע כפי שהופיעה ממעשה בראשית ועד יציאת מצרים, וכפי שאנו פוגשים אותה היום. התגלות אלוהית זו של יצירת עם ישראל ביציאת מצרים היא יסוד האמונה. בכל שנה כשאנו מגיעים אל ימי הפסח אנו נפגשים עם התחושות הארת האמונה של טבעיות האמונה כפי שהוטבעה בנו בראשית יצירתנו.

בעלי המוסר אומרים שלא הזמן עובר בנו אלא אנו עוברים בזמן. בזמני החגים אנו נמצאים בתחנת קבועת שיש בהם אוצרות ורשמים של קודש ושל יסודות אמונה. וכאשר "רכבת-החג" שווה באותה תחנה צריך לדעת לבצל כל רגע, ולדלות ממנה את האוצרות הנמצאים בה, ככל יכולתו. כן בקדושת הפסח מתחדש בנו עומק הטבעיות של האמונה, מתחדשת בנו הניסיות של על כפי נשואי שבה נולדנו.

ש"ס אורח חיים - נתיבות - אורח חיים

ואולם מלבד הקדושה הטהרה הנשקפת בקדושתו קפי מן רגל קדושת המים, יש עוד ענינים פנימיים, הקרויים לכל זמן מופעים אלה קפי ענינו: 'אשר בלם הוא סדר ששקרה התקנה העליונה, שקל תקין שצדקו ואור גדול שנתאר בן מן המופעים, בשיבת הקדושה הזמן הזה, אשר עליה אור מעין קדור הראשון, התחדש תולדות התקין והוא בני שקבלו. ומה על פי זה נצטוו בני הפסח, בכל הענינים שצדקו, לזכר יציאת מצרים; כי בדידת התקין והוא התקין גדול מאד שנתקן בו, וכמו שצדקו למעלה, והקבץ שבשיבת הקדושה הזמן הזה אשר עליה אור מעין האור שנתאר אז, התחדש בני תולדות אותו התקין, ועל מן הנהיגים באותם הענינים בלם.

כ"ה - ה' - א' - כ"ה

ואמנם כן, הגאולה של יציאת מצרים פעלה בעיקר על הנשמה שיצאה לחלוטין מכללי השעבוד, ומכאן ואילך אפילו אם יהיו גלויות ושעבודים לא יהיו אלא על הגוף בלבד ולא על הנשמה, ומפני זה גאולת מצרים היא באמת גאולה עולמית שאין אחריה גלות, כי הנשמה יצאה לחרות עולמית, ויצא את עמו ישראל מתוכם לחרות עולם.

ולזאת, גאולת מצרים היתה לא רק גאולה מגלות, שהיה מסומאה, אלא גם עלי התעלות עד אין קץ. והתקדושתם והיותם קדושים כי קדוש אני וגו' כי אני ד' המעלה אתכם מארץ מצרים להיות לכם לאלקים והיותם קדושים כי קדוש אני (ויקרא י"א, מ"ד - מ"ה). להסתר מהטומאה היותר עכורה ולהגיע עד הספרה והקדושה היותר גהרונה, כי העליה ההדרגתית היא רק כלפי הגוף, אבל הנשמה אין לה כל הדרגות וגבולים - בתפוח כמראה הבוכה היא עולה למרום מרומים עד אין קץ.

וכמו אז בשעת יציאת מצרים, כן בכל שנה ושנה בהתקדש ליל שמורים לך זוכה כל אחד ואחד מ ישראל שהקב"ה כביכול מספל בו בכבודו ובעצמו ובעת עריכת הסדר וכל היום הראשון של החג הוא יושב במחיצתו של מקום, ואור הנשמה מתגלה אז לכל יחיד ויחיד בכל הדר קדשה ומלא צביונה - לא לפי המעשים וההתעוררות - ומופיעה בהדרה כל אותו היום, ומי שזוכה להכין את עצמו להנחת מאור הנשמה ולהתאחד בה אין קץ למעלתו, והאור הזה מאיר בו כל השנה כולה באותה הדרת הקדש וההופעה הגלויה שמתגלה את.

צל כן יתאמן כל אחד ואחד בכל אמוץ וחזק להכין את עצמו לקראת היום הזה, לקבל כל ההשגות העליונות והאורות הנפלאים שמופיעים ומתגלים בו בלילה ובו ביום, להתאחד בהם ולהתקדש בקדושה העליונה הנפלאה הזו, ואשרי אשרי למי שפונה לבבו להכין עצמו ללילה וליום המקודשים האלה.

ה' אורח חיים - נתיבות - אורח חיים

סיפור יציאת מצרים מעורר בנו את הציפייה לישועה ולהופעת כל המדרגות של גילוי השכינה לזן זכינו, ואנו דבקים על ידי כך ביציאת מצרים שהיא שורש חיינו ומנוחן, על ידי כל סיפור והתמקח בלילה זה, וחושפים את גדולת הנשמה לה זכינו ביציאת מצרים, ומקובלים אנו בפועל את הגאולה העתידה.

אמידתנו בהגדה "השחא הכא, לשנה הבאה בני חורין" - אינה צפייה לישועה בלבד, אלא הבנה עמוקה כי סיפור היציאה פועל לקרוב הישועה ולהיתנו בני חורין. כל המעשים אותם פועלים אנו בלילה הזה מקרבים את אורנו שלב מסף אל הגאולה העתידה. לכן אנו מסיימים אף ליל הסדר בתפילת "לשנה הבאה בירושלים תבנויה", משום שמכח סיפור יציאת מצרים מצטיירת לפנינו וקרבה אלינו הגאולה העתידה בצורה חיה וממשית.

העיסוק בסיפור יציאת מצרים בכל זמן מעורר את הגאולה, אולם הדבר נכון באופן מיוחד דווקא בליל הסדר. הסיבה לכך היא שבלילה זה מופיע "אור הגאולה", אור הגאולה הוא שורש כל הגאולות, שורש כל המהלך ההיסטורי, שראשיתו ביציאת מצרים וסיומו בגאולה האחרונה. שורש עלין זה הוא סגולת ישראל הפנימית, ההולכת ומופיעה בשלבי הגאולה השונים עד להופעתה המלאה לעתיד לבוא.

כ"ה - ה' - א' - כ"ה

אין לראות את המאורע כדבר שבער, שמן הראוי לעשות לו זכרון כדי שלא ישכח בתוכם השיכחה. אלא לראותו כמאורע לשעתי ולכל הדורות, בגילוי לכל הדורות והזמנים. המאורע פתח שער - ושוב לא נסגר אותו שער לעלמים, וכל דור מתייצב בפתח השער ורואה אותם מראות ראשוניים, והתג נבא לחיות אותו מאורע, קולט לתוכו כל היקפו ועמקו של מאורע, והוא מספיגו בנפש החונק ולכן כל פרטי המאורע העיקריים צריכים להשתקף בכל הפרטים המקבילים להם באופיו של החג וכל צבעו וזונו. אחד מהם לא נעדר בו, מבחינת תוכנו צריך המאורע להשאיר בצחי וחי כבראשונה, והחג צריך להיות פירוש חי ומלא לאורו מאורע. פירוש בהיר 10 שישקף את נשמת המאורע, שיפנה גם פתח את נשמת המאורע לתוך מעמקי הנפש המלאה שמחת המאורע. צורתו של חג היא במחינת לבוש. נפלא שבהיכנס בו האדם, הרי הוא מתעלה ומתרום מעל לזמנו ומקומו, אל אותו זמן האור מקום של המאורע. הלבשה קדוה מכל רגע בבצה שהוא בזה שברגע לגלגלותו, שהביק בויבראשית עם זריחת המאורע, נתלה מתוך בכל שנה באותו יום משש.

בסדר "המיה" מבוא: "ובכל דור ודור חייב אדם לראות עצמו כאילו הוא יצא ממצרים, שלא את אבותינו בלבד כאל אלא אף אותנו כאל, ואין להכין פה כי אנו גם אנו יצאנו ארבעים ממצרים, אלא כמו שמיצתה ההלכה: "כאילו הוא בעצמו יצא עתה משיעבוד מצרים" (רמב"ם, חמץ ומצה, פ"ה ה' ד"ו). כלומר: "עתה" - יצא, זה "עתה" יצא, זה "עתה" התחשבה הגאולה הזאת, וצריך הוא לא רק "לראות עצמו" בכך, בעיני דמיונו כמי שמשקף אתורגית למרוחקי זמן, אלא צריך הוא "להראות" עצמו בכך - בפועל ממש. בשמות הדרות של "עתה", בנינו חירות של "עתה", שום דבר לא עבר ולא חלף, אלא מתרחש בוה הרגע עצמו ממש. המיסב לשולחן ה"סדר" בליל 20 ט"ו של ניסן אינו רק מזכיר את נס גאולת מצרים, אלא מחיה אותו בנפשו. חי אותו מתוך באותה שעה, חי "עתה" גאולה של "עתה". היא שמתגלגלו "עתה", כי בעומק הנפש אין חילוק זמנים.

אין אכא - ב"ה - א' - כ"ה

אור הגאולה המחיה את כל הדורות "חג חירותנו. חג המצות. אור הגאולה הולך ושופע עלינו, בכל הזמנים, ובכל הדורות, גם בדורות היחזק אפלים, גם בימים, אשר החושך כסה את כל אופקו מטביב, וקל וחומר שאנו שואבים ממנו בכל מלא נשמתנו עירוד ותוקה לאור הגאולה ההולכת ומתחדשת עלינו, בחסדי גואל ישראל המאיר לנו באור בקי וגאולה בימינו בוען כל המחשכים אשר שזנו עלינו מקבילים."

"חג חירותנו. חג המצות. אור הגאולה הולך ושופע עלינו". הרב אומר בעולת ראינו (הק"א עמ' כ, ד"ה צבתי) שיציאת מצרים אינה אירוע השייך לעבר בלבד, אלא פועלה השייכת לכל מהלך ההיסטוריה ואינה נפסקת כלל. יציאת מצרים והגאולה העתידה הן ענין אחד, ומשה רבינו ואליהו הנביא, המתוויל והגומר, נאמלים הם לגאולה אותה (ישראל) וחייש פרק כח). המדרגות הרחובות של גילוי השכינה הן זוכה עם ישראל ביציאת מצרים, יצאות אל הפועל קמטא קמטא במהלך. כל הדורות, לכן חשוב להכין את יציאת מצרים לא כמאורע חד פעמי, אלא כשהליך ארוך ומתמשך היצא אל הפועל במלואו, בגאולה העתידה.

מתוך זה נבין, כי ישנו קשר בין העיסוק שלנו בגאולת מצרים ובין קידוש הגאולה העתידה. הרב בביאורו על התגה מביא בשם האר"ל שאף על פי שיעקב העיסוק שלנו בהגדה הוא בעבר, ואנו מרחיבים בסיפור פרטי הפרטים של יציאת מצרים, מכל מקום יש לעיסוק זה, ביחוד בזמן המיוחד של ליל הסדר, סגולה פנימית לעורר את הגאולה

וזהו כוונת המדרש קדושים תהיו, יכול כמוני, תלמוד לומר כי קדוש אני ה', קדושתו למעלה מקדושתכם, דהיינו מחמת רוב קדושתכם אזי נתקדש שמי ביותר. וזהו 'קדושתו למעלה', דהיינו שנתקדש שמי מחמת 'קדושתכם'. והנה מה טוב ומה נעים לכל איש הישראלי להתדבק במדת ענוה, וכמאמר הכתוב (משלי כב, ו) עקב ענוה יראת ה', ואז יגרום שיתקדש שמו הגדול בזה על ידי אנשים אשר הם בוודאי חשובים ועושים מצות ומעשים טובים, ואף על פי כן הם בעיניהם כאין נגד הבורא, וזהו שנתגדל שמו ברבים. כן יתן לנו השם יתברך מדת ענוה ושאר מדות ישרות, אמן:

קדושה שמי, הוה שמי, וזאת מדרש הקדושה

כלל גדול הוא, שאע"פ שהעולם יורד תמיד בירידה אחר ירידה, מ"מ אין זה כ"א מצד החיצוניות שלו, דהיינו שהמעשים החמדות גופלים האדם בערך של דורות הראשונים מצד פרטיות הנשמות. אבל מצד הפנימיות דהיינו כח"הכלל של כללות קדושת האומה כנסי"ה, כל דור ודור מוסיף על הדורות הראשונים, מפני שהקדושה מצטרפת, ונמצא שהקדושה של מעוט תורה ומעשים טובים של דורות האחרונים מוסיפת אור לשעבר ג"כ, ועלירה אין לה פירות ולא צירוף, בסוד "יתפרדו כל פועלי אור". ע"כ כללות האומה בתכונותיה היא מלאה יותר אור ד' מכפי הערך של העבר, אלא שאין הדבר נגלה לעין עד ב"ה משיח צדקנו ב"ב, שיצא מהזיכרון קו צפור"ה, כלומר: מכל הקדושות שבכ"ה נגלה בפועל. וראו כ"ב יחודי"א.

אילנות הכרמיה ת"ה אילנות הלב

כי זה פשוט הוא, שגם הירוד שבאנשים אם יציעו לפניו שיכול הוא בכל עת לעשות חסד על כל העולם כולו הכולל בתוכו כ"כ היותו עד אין תכלית, יתעורר בשמחה ובגבורה לעשות טוב, וכל העצלות הרפיון אינו בא כ"א מחוסר אמונה בגדול הטוב שעושים ממש עם כל היקום בעסק התורה המצות, העבודה, וחיבת המדות, אשר עברו זה האיר ד' את עינינו בדברי קדושי עליון בעלי קבלת האמת, אשר הרויכו המשכיות להודיע את גדול יקרת העבודה ואין מיללים על ידה את כללות תהויה וכל פרטיה. אמנם צריך הדבר להתקרב אל הציור השכלי, כדי שיהי הוליון אמצץ השמחה מבוססת. וזה הציור בא ע"י התבונה עם הנשמה הכללית של כל ההיות כולו, שממנה שאוב כל היקום והוא מקושר עם השלמות, ובידינו הוא להוסיף אור בנשמה שלנו ע"י התורה. לכולל פרטינו את אור השלמות, ובדינו הוא להוסיף אור בנשמה שלנו ע"י התורה. והנחמה המצות, העבודה, והמדות הטובות, בכל עת ורגע, ובכל רגע שאנו מוסיפים אור בנשמתנו. אם רק נשים דעתנו שלא על עצמנו בלבד אנתנו חשים כ"א על כל התויה, כי "כל פועל ד' למענותי, מוסיפם אנו וייעלמה ויהים בכל העצויים מוסיף על ידינו אומץ בעבודתו, והרשע מתמתקת רשעותו באיזה מדה; והרתורי תשובה באים לו, ואפילו בהמדות והחיות מתבסמות לפי ערכן, ואפילו היצורים הנזטים להויק ולהתורב מתעדיים ומזדככים, מזיו הקדושה הנוספת ע"י נשמה אחת השמה לב באמת על הכלל כולה ואין צריך לומר גדול האור שמתוסיף בצחצחות העליונות בנשמות, ובכל המדרגות של העולמות הרוחניים. שאין קץ ליפים הודו קדושתם-המדתם. והן נכון והגון לכל איש ביוחד מרגע עם קדוש, וביותר הושב על אדמת קדוש, ובפרט מ"ל שזכו להסתופף בצלצח של עיר ד', שכל התויה החמרית והרוחנית קשורה בה קשור הענפים בגזע ושורש. מובטח אני, שכל מה שזה היסוד יבורר יותר ויהי נקבה ביותר בינה ודעת ובהוד אמונה שלמה, שהיא מתוספת כל מה שהאדם שוקד יותר על דלת תורה לשמה בכלל, וביותר על דלתי התורה הרוחנית, דהיינו הספרים העוסקים באור דעת ד', בין ע"פ שכל האנושי בין ע"פ סוד ד' ליראי, ור"י תורה; שכפי אותה המדה יתגבר בקרב הלב והנשמה אור השמחה והגבורה לאהבת ד' וחשק המצות וקדושת תהי"ק.

ע"פ היראה וכל ע"פ הלב

כי בפתחון יצאת מארץ מצרים, כצאת ישראל למצרים היו מבחינה רוחנית במדרגה נמוכה, מבחינה "קסנות", כי נער ישראל, הרע שבנפשם עוד לא נתברר, והמידות שכלב עוד לא נזדככו, ולכן הוכרחו לברוח, "כי ברח תעמי" טמי ברחו, והלא פרעה נהן להם רשות לצאת? אלא ברחו מעצמם. מכחות הרע שבחם. מגירוי היצר וממאוי חלב.
ובכל דור ודור חייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא למצרים. לא בכחו של כל אדם לגרש את הרע מקרבו, שיתחב בבחינה שאצרו. על דור המלך: "ולבני חלל בקרבי, שהרגו ליצר הרע". אבל אם אינו יכול לגרש את הרע, יכול הוא לברוח ממנו. לברוח עם כל "לבושי", הנפש - המעשה והדבור והמחשבת. יכול אדם לעשות ולדבר ולהשוב מה שהוא רוצה, אף נגד היצר שכלב. והוא החירות שנקנה לישראל בפסח. חירות מיצר הרע. לא להשתעבד לו.

ברכ פ"ה - א"ת

כן הוא לגבי כלל ישראל: "קדשים תהיו". בעל כרחם אתם קדושים, בין שאתם רוצים לדעת, בין שאינכם רוצים לדעת. ב'פרקי אבות' נאמר: "חביבים ישראל שנקראו בנים למקום", זאת עובדה. "חביבה יתירה נודעת להם", אתם חביבים, זאת עובדה, וחביבה יתירה שתהיה ידיעה והכרת. אבל אין קדושת ישראל תלויה בידיעתה, אלא זאת מדרגה נוספת של השתכללות, א"עלפי שכן העבודה, יש עניין שעובדה זו תהיה מוכרות, מודעת, מוכרת ומתבטאת עלידי האדם, מצווה להקדשו. זאת המילה הראשונה בסדר האלוהי המיוחד של פסח: "קדש", להודיע קדושה, לגלות את תודעת היהדות, מצד מציאותנו הכללית, ומצד כל אחד ואחת ממנו. אנו דרפרופיטים; יש מציאות דרפרופיטית לכל אחד ואחד מאיתנו. יש לנו מציאות אישית-פרטית ומציאות ציבורית, אנו חלק של כלל ישראל. הידיעה הזאת, ההודעה הזאת, ההכרה הזאת, מתבטאת במילה: "קדש", פתחון פה הראשון הוא הודעת הקדושה שבבעיותיה ובמציאותיותה ובממשיותה. יש חשיבות מיוחדת, יש ערך מיוחד של מצווה, שזה יתבטא בתודעה ובקיום המצווה במעשה ובדיבור. והו המוכן של "קדש".

"קידשנו במצותיו" [קידוש].

"קדש" התודעה של אמונת אמת, ביטוי של קדושה, הודעת האמת, תודעה ייחודית ישראלית, היא המגלה בביטוי ובדיבור ובסידור המעשים, את ההכרה ואת ההרגשה של עובדת "בני בכרי ישראל"⁴⁵⁰.

"קדשו", דע שאתה קדוש, תביע את עובדת היותך קדוש. ההודעה הזאת קובעת במציאות הממשית העובדתית ומגלה את הקדושה הנמצאת בנפיש, בנשמה הנצחית. כל התורה שייכת לעניין הכללי הזה של קדושת ישראל, ומתוך הכלל הזה יש התפרשות בפרטי המצוות, "אשר קידשנו במצותיו". הקדושה של "קדשים תהיו" מתפרשת ומתבטאת, והמודעות שלה היא בקדושה שבמצותיו. הכל מתגלה במצוות, ב"קידשנו במצותיו", ובמידות בפסח, וזמן חירותנו.

מאת הוצאת הקצ"ה - א"ת